

RECENZE

Felix Schumm & André Aptroot: Flechten Madeiras, der Kanaren und Azoren – Band 2

V roce 2013 vydal amatérský lichenolog F. Schumm pokračování svého fotografického atlasu lišejníků Madeiry, Kanárských ostrovů a Azorů z roku 2008. Tentokrát navázal spolupráci na knize s věhlasným nizozemským lichenologem A. Aptrootem. Autoři do druhého dílu zařadili 130 druhů lišejníků, které zdokumentovali na přibližně 900 fotografiích. K tomu je u 37 druhů doplněn chromatogram z HPTLC, kde jsou vidět sekundární metabolity zjizvitelné touto metodou. V knize je navíc popsán jeden nový druh lišejníku, a to *Distothelia angulata* Aptroot & Schumm. Kniha je psána německy a lze ji pořídit za 120 eur (Amazon).

Velikou předností této publikace je bohatý fotografický materiál. Každý druh je zde vyobrazen na větším množství kvalitních fotografií, a to včetně řezů stélkou, plodnicí a obrázků spór nebo konidií. Nechybí dokonce ani snímky plodnic v polarizovaném světle. Většinu těchto snímků je navíc možné považovat za zdařilé a ilustrativní, což nebývá v leckterých podobných publikacích běžné. Převážná část taxonů je vyobrazena na třech až osmi stranách, v některých případech i více. Velkým přínosem jsou již zmíněné HPTLC chromatogramy, které se v publikacích běžně neobjevují, ale při určování druhů mohou být velice užitečné. Zde však s politováním musím chválu publikace ukončit a věnovat se jejím slabým stránkám, kterých je celá řada. Autoři v úvodu zmiňují, že záměrně připravili krátké popisky k jednotlivým vyobrazeným lišejníkům. Výsledkem jsou ovšem extrémně stručné popisy, kde většinou chybí jakákoliv charakteristika ekologie a rozšíření jednotlivých druhů. Dle mého názoru byla tato část rozhodně vydařenější v prvním díle publikace, kde je popsáno, řekněme, optimální množství informací. Za velkou chybu považuji také absenci jakékoliv informace o rozšíření taxonů na jednotlivých souostrovích, které v prvním díle F. Schumm uvádí. V recenzované knize je tohle vyřešeno velmi netradičním a také nepříliš vhodným způsobem, a to že je citována herbářová položka, z níž pocházejí publikované fotografie. Rozpačitý pocit z listování v knize navíc umocňuje skutečnost, že některé druhy (např. *Botryolepraria lesdainii*) jsou zde zmíněny dvakrát, tedy dvě různé položky, čímž pak v případě výše zmíněného druhu narůstá počet stran věnovaných jednomu taxonu na třináct. U taxonu *Lecanactis grumulosa* je dvakrát uveden dokonce i popis základních znaků obou položek. Kritiku si zaslouží i celková grafická podoba knihy, která je na první pohled amatérsky zpracovaná. Na druhou stranu je grafika o něco zdařilejší nežli v prvním díle, kde asi největším prohřeškem byly různé velikosti písma základního textu. V druhém díle bijí do očí hlavně obří popisky fotografií, jako např. měřítka, která jsou pokaždé trochu jiná (velikosti písma, font, tloušťka čáry). Dále zde také chybějí určovací klíče, které byly v prvním díle velice praktické. U popisků nejsou navíc zmiňovány rozdíly od podobných taxonů, což celkově činí publikaci velmi obtížně použitelnou pro identifikaci lišejníků. Podrobně jsem neprocházel jednotlivé

druhy a ani nečetl jednotlivé popisky, ale zaujalo mě např. vyobrazení misničky *Lecanora cenisia*, kde je na fotografiích vyobrazena typická *L. campestris* včetně dobře patrných znaků odlišujících oba taxony. Celkově je v knize věnováno hodně prostoru rodu dutohlávka (*Cladonia*).

Není pochyb, že Felix Schumm je nadšeným lichenologem, který svůj zájem posunul výše tím, že svoje výsledky poskytuje široké veřejnosti formou různých obrazových knih. Ačkoliv zde schází pečlivost typická právě pro německý národ a jeho díla vynikají hlavně kvantitou nežli kvalitou, musíme velmi ocenit autorovu snahu. Knihu lze rozhodně doporučit jako studijní materiál při cestách za lišejníky na zájmové subtropické ostrovy.

Publikaci lze on-line studovat na Google Books. První díl je možné stáhnout ve formátu pdf z následujícího odkazu: <http://publikationen.ub.uni-frankfurt.de/frontdoor/index/index/docId/28952>.

Jiří Malíček

Teloschistes villosus – nápadný keříčkovitý lišejník široce rozšířený ve východní části Kanárských ostrovů. Foto: J. Malíček

Teloschistes villosus – a conspicuous fruticose lichen widely distributed in the eastern part of the Canary Islands. Photo by J. Malíček